Викриття аморальності стяжателів і експлуататорів на прикладі образу Терентія Пузиря (за п'єсою «Хазяїн»)

Земля була найбільшим скарбом для українця XIXстоліття, коли в нашій переважно аграрній державі почав зароджуватися капіталізм: «Ох земелько, святая земелько, Божа ти донечко! Як радісно тебе загрібати докупи, в одні руки... Приобрітав би тебе без ліку», — ці роздуми і мрії належать не тільки Герасимові Никодимовичу Калитці, головному героєві комедії Івана Карпенка-Карого «Сто тисяч», це думки багатьох селян тогочасної України.

Так думав і Терентій Гаврилович Пузир — центральна постать ще однієї комедії І. Карпенка-Карого «Хазяїн». Пузир — це колишній глитай, що різними правдами і неправдами став мільйонером. Його землі складають «ціле княжество», але він прагне ще більших прибутків. Жадібність до грошей — основна риса вдачі Пузиря. Він прагне все більшого й більшого зиску. Хоча реально не знає, для чого йому потрібні гроші, більше того, він навіть ніколи над цим не замислювався. Всі його дії керуються бажанням «поживитися», придбати копійку.

Образ Терентія Пузиря подано в творі в сатириному плані. Головний герой є узагальненим образом типових капіталістів-землевласників, що заради наживи здатні на все: на будь-який злочин, шахрайство. Зі спокійною совістю Пузир експлуатує трудовий народ, при чому харчуються його робітники гірше собак. Маючи мільйони, він «торгується» за кожну копійку, вдається до різних заходів, щоб збільшити свій капітал. Заради власної вигоди він ладен викупити всі землі навколо, щоб згодом придбати дешеву робочу силу. А наприкінці «гарячої пори» замислює погано годувати своїх робітників, щоб вони не витримали голоду і повтікали, залишивши свої гроші в кишені Пузиря. Заради наживи вдається він до авантюр та інтриг: переховує на своїх полях отари овець поміщика-банкрута Михайлова. Через прагнення збагатитися поступається він і родинними стосунками: має на меті видати свою дочку за багатого Собатенка. Бажання збагачення зробило Терентія Пузиря жорстоким і бездушним не тільки для селян, а й для своїх рідних. Його поведінкою керує розрахунок. Гроші для нього — це об'єкт любові, а не, наприклад, засіб для досягнення якоїсь мети. Філософію життя головного героя можна визначити так: «Стяжання для стяжаня«. Пузир — багатий, але занадто жадібний, навіть для себе. Його хазяйське око не могло спокійно дивитися на те, як гуси скубуть його пшеницю. Поспішаючи відігнати гусей, він впав і відбив собі нирки.

Терентій Пузир досяг того, про що мріяв Герасим Калитка. Він має «стільки землі, що і за три дні не об"їхати». Але це не йде на користь ні йому, ні його родині. Ненаситна жадоба, стяжання приводять до морального і духовного збіднiння, до загальної деградації. Іван Карпенко-Карий у своїй п'єсі викрив типові явища розвитку капіталізму, в сатиричній формі засудив капіталістичний лад і його аморальні принципи.